

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografa.
 BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
 Scrisorile nefrancate nu
 se primesc. Manuscrisurile
 nu se întorc.

INSERATE se primesc la AD-
 MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
 următoarele Birouri de anunțuri:
 În Viena: M. Dukas Nachf.
 Max. Augenthaler & Emerich Lesner.
 Heinrich Schalek. Rudolf Wosse.
 A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
 În Budapesta: A. V. Goldber-
 ger, Ekstein Bernat. În Ham-
 burg: Maroyl & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 riă garmond pe o coloană 6 ar.
 și 30 ar. timbru pentru o pu-
 blicare. — Publicări mai dese
 după tarife și învoială.

RECLAME pe pagină a 3.a o
 seriă 10 ar. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I

„GAZETA“ iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumă la toate ofi-
 ciele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 80, etajul
 I.: Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 ar.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un exemplar 5 ar.
 v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 208.

Brașov, Joi 24 Septembrie (6 Octombrie).

1898.

Nou abonament

la

Gazeta Transilvaniei

Cu 1 Octombrie st. v. 1898

se deschide nou abonament, la care
 invităm pe toți amicii și sprijini-
 torii fâiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șase luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șase luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonarea se poate face mai ușor
 prin mandate postale.

Administrațiunea
 „Gazetei Transilvaniei“.

Sașii și Românii.

II.

Articolul din „Budapesti Hirnap“
 despre Sași și Români afirmă în
 partea întâi, că Sașii „verđi“, adică
 acea nuanță din sinul Sașilor arde-
 leni, care stăruie, ca aceștia să ince-
 teze de-a mai face slujbe partidei
 maghiare dela putere, propagă alianța
 politică cu Românii; ăr în partea
 a doua afirmă, că Românii se bat
 mult pentru a câștiga amicitia Sa-
 șilor.

Unde este aici adevărul?

Noi credem, că, cercetând din
 punctul de vedere al autorului arti-
 culului amintit, adevărul nu se re-
 feră atât la dorințele Sașilor și ale
 Românilor, cât mai mult la dorința
 propagatorilor politice de maghiari-
 risare, ca adică ceea ce timp de 30
 de ani nu s'a întâmplat, să nu se
 întâmple nici ađi, și Sașii și Românii
 să rămână izolați unii de alții, ca să

pătă căde mai ușor pradă scopurilor
 acestei politice.

Lucrul e ușor de explicat. În
 primul moment s'ar păre, că o even-
 tuală alianță între Sași și Români,
 încheiată pe bazele principiului de
 comună apărare în contra sistemului
 asupritor, n'ar schimba nimic în si-
 tuația politică actuală, și că, prin
 urmare, puțin ar importa pe guver-
 nanți, decă acea alianță s'ar face,
 ori nu. În realitate însă, lucrul stă
 cu totul altfel.

Nu-i vorbă, Sașii ardeleni sunt
 puțin la număr și asta împrejurare
 contribuie în mare parte la timidi-
 tatea lor de câte-ori se tractează de
 un risic 6re-care în lupta lor de apă-
 rare națională. Dér în schimb Sașii
 sunt un factor însemnat cultural în
 Ardeal și, ceea ce pentru aprețierea
 noastră este de-o deosebită importanță,
 ei posed de fapt, în ce privește nu-
 mărul și inteligența, preponderanța
 în vre-o șapte orașe din cele mai de
 frunte ale Transilvaniei.

Cum-că acesta vré să dăcă ceva
 nu trebuie s'o spunem noi, căci a
 spus-o încă de mult reșosatul mi-
 nistru de instrucțiune Trefort, unul
 din cei mai de frunte propagatori
 ai centralisării și maghiarisării, de-
 clarând înaintea dietei, că da, póte
 să se ridice un mare pericol pentru
 sistemul dominant în cazul, când
 Sașii ardeleni ar merge mână în
 mână cu Românii, căci atunci ora-
 șele, în cari Sașii au preponderanța,
 și-ar găsi un razim puternic în imen-
 sa populațiune rurală română și ast-
 fel s'ar restabili echilibrul de forțe
 de luptă între orașe și sate.

„Sașii“, adause Trefort, „numai
 atunci ar puté deveni periculoși pen-
 tru noi, când s'ar pune ast-fel în
 fruntea mișcării opoziționale din
 Transilvania.“

Acésta a fost o vorbă forțe lă-
 murită. Decă deputații sași, cari pe
 când Trefort făcea acea declarațiã
 se aflau în dietă ca opozanți ai gu-
 vernului, au înțeles importanța ei,

ori nu, nu scim. Ceea-ce am vđut
 și vedem însă este, că Sașii arde-
 leni necum să vré să arate, că ei
 pot să devină și periculoși sistemul-
 lui de guvernare, din contrã, au
 căutat în tot-déuna să se insinue la
 guvernanți ca cei mai puțin pericu-
 loși și cei mai leali supuși ai statu-
 lui dintre toate naționalitățile nema-
 ghiare.

Tendința acésta a politicei o-
 portuniste sâsesci a mers așa de-
 parte, încât Sașii încă pe timpul
 când se luptau pe basa programului
 lor mai opozițional dela Mediaș, cău-
 tau privilegiul de-a oferi guvernului
 unguresc chiar și serviciile lor în
 contra pretinselor nisuințe daco-ro-
 mâne, despre cari scieau prea bine,
 că formézã numai un pretext pentru
 politica de distrugere îndreptată în
 contra Românilor.

Încã în timpul cel mai nou,
 când cu inaugurarea așa numitului
 monument al lui Arpad de pe vârful
 Tâmpel dela Brașov, s'au ținut vor-
 birii, în cari s'a accentuat misiunea,
 ce au luat-o asupra-le Sașii din ve-
 chime, de-a fi „păzitori credincioși la
 granițele orientale ale țerei“. Depu-
 tatul sâsesc de odinioară Zay, ales în
 comitatul nostru, pe când încă nu
 ajunsese la osul de ros în ministe-
 riul unguresc și pe când juca încă
 rolul de mare opozițional în partida
 apponyistã, accentua mereu în lun-
 gile sale vorbiri, că Sașii ardeleni,
 cari până la 1848 au împărțit privi-
 legiile cu nația maghiară, sunt din
 alt aluat făcuți, decât Românii, —
 că au fost și sunt o stavilã contra
 pretinselor tendințe răsturnãtoare ale
 acestora în Ardeal și că pot, decî,
 pretinde o pozițiune deosebită în
 țerã, — pretensiune, pe care toile
 maghiare o satirisau, dăcând, că
 Sașii voesc un „Extra-wurst“.

Nimic mai firesc, decât ca în
 asemenea împrejurări pericolul, de
 care vorbea ministrul Trefort să
 aparã tot mai puțin amenințãtor,
 tot mai îndepãrtat, decã nu tocmai
 cu totul delãturat.

Nu numai, că nu mai putea fi
 vorbã de-o alianță a Sașilor cu Ro-
 mânia în înțelesul fostului ministru
 de instrucțiune publicã, dér a urmat,
 după debutul opozițional izolat al
 deputaților sași în dietã contra gu-
 vernului Tisza, o înt6rcere radicalã
 în defavorul principiului de luptã
 naționalã. — A urmat periodul așa
 disului pact încheiat de câtrã Sași
 cu guvernul Szapary prin mijlocirea
 contelui Andrei Bethlen, în urma
 căruia Sașii și-au modificat până
 și programul lor național, renun-
 țând la lupta naționalã opoziționalã
 și pregătind terenul pentru intrarea
 deputaților sași în partida guver-
 nului.

Așteptãrile lor puse în acel
 „pact“, cari culminau în dorința
 de-a fi lãsați în pace, ca să se póte
 desvolta neimpedcați cel puțin pe
 terenul cultural și economic, însă
 nu s'au împlinit. Din contrã, aceste
 așteptãri au primit o mare loviturã
 cu venirea la putere a cabinetului
 Banffy. Sentimentul general între
 Sași era atunci, că ei nu mai pot
 servi unei partide, care avea în
 fruntea sa pe unul din cei mai mari
 contrari ai lor, a căruia delãturare
 din postul de fișpan dela Bistrița
 formase o condițiune capitalã a
 amintitului „pact“. Cu toate acestea po-
 litica oportunistã dela 1890 a învins
 6rãși și deputații sași au rãmas în
 partida lui Banffy.

Din momentul acesta s'a pro-
 dus între Sașii ardeleni acel curent
 de nemulțãmire cu conducerea lor
 politicã, care a dat nascere nuanței
 opoziționale din sinul lor, cunoscutã
 sub numirea de „Sași verđi“.

Cele ce s'au petrecut de-atunci
 cum au fost înșelați Sașii cu totã
 promisiunea ce li-a dat-o Banffy, că
 va face să se esecute legea de na-
 ționalitate în anumite condițiuni, și
 cu totã declararea lui, că nu vede
 în programul lor nimic, ce n'ar puté
 intra în cadrul programului partidei
 „liberale“ maghiare, — sunt încă în
 viuã memoria fiã-cãruia.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Scrisori din Italia.

Nenumitei prietino.

IX.

Din era de tãmâie: Bisericele.

(Urmare.)

Aici, în biserica subteranã dela S.
 Clemente, aflai acea poesie a creștinismului,
 „pierdută în nóptea unei lumi, ce nu mai
 este“, care e mai simplã și mai naivã de-
 cât poesia lui Homer, și mai sublimã decât
 poesia lui Goethe.

Dér numai aici, séu póte și mai vđit
 în catacombele întunecoșe dela marginea
 Romei. Căci aici se cunosc deja urmele
 unei vrãmii de mai târziu, cari însemnã o
 decadență a creștinismului: ic6nele.

Socrate dăce desmple scris6re, că ea
 slăbesce memoria. Tot ast-fel ic6nele stricã
 credința în Dumnezeu, pe care îl păstrezi
 în inimã, în Dumnezeu adevãrat, spiritual

și vag, fără formã, care nu constã din
 trup, ci numai din spirit și din putere,
 prin aceea, că îți impune un Dumnezeu în
 chip omenesc, așa cum l'a pictat un zu-
 grav fără fantazie și fără talent.

Decã compari o frescã din basilica
 subteranã cu douë mozaicuri din S. Cle-
 mente, poți urmãri pas cu pas apucarea
 pe povãrniș a creștinismului adevãrat.

Pe când odinioară ori-ce creștin era
 un sfânt în puterea credinței sale, pregã-
 tit să și spunã credeul chiar și pe crucea
 martirajului, de când creștinismul a ince-
 put să fie tolerat, credința scade într'atãta,
 încât se simte nevoie a-le aduce 6menilor
 prin ic6ne aminte, că este un Dumnezeu
 și să li-se zugrãvescã sfinți, pentru-ca a-
 neștia să le slujescã de pilde. Pãreții cei
 curați ai subteranei S. Clemente încep să
 fie acoperiți cu fresce. Și cu toate acestea,
 când privești singura frescã de prin suta
 X, care s'a conservat, recunosc pe Ciril
 și Metodiu. Cei doi apostoli ai Orientului
 într'o bisericã din Roma!

E caracteristic faptul acesta și, deși

credința nu mai e cea de odinioară, credin-
 cioșii erau încă creștini și credința lor re-
 ligie, nu confesiune.

Decã urci scãrile și vii 6rãși în S.
 Clemente al lui Paschalis II, ai trecut deja
 peste acel „și“ dintr'o încheeturã a credeu-
 lui, sub care s'a ascuns atãta ambiție și
 dor de întãietate a unui șir întreg de epis-
 copi, încât creștinii au trebuit să se des-
 bine. Indatã-ce 6menii au început să se
 numescã „drept credincioși“, numindu-se
 unii în limba lor „ortodocși“, ăr alții dî-
 cându-si în graiul lor „catholic“, biserica,
 din care Christos a vrut să facã o comuni-
 tate de frați, s'a despãrțit în douë tabere
 de dușmanți.

Decã te uiți spre altar, îți bat indatã
 la ochi douë mozaicuri din suta XII în
 arcul de triumf și în apsis. Ele represintã
 pe Isus cu cei doi-spre-dece apostoli, odatã
 ca 6meni, și alãtorea ca miei.

Un strân, care se întemplase să fie
 tot atunci în bisericã, încep să riđã, când
 vđuți aste ic6ne și mai ales i-au stîrnit ri-
 sul cei 12 miei în mijloc cu mielul sfânt

În muzeul din Lipsca sunt trei ic6ne
 forțe frumoșe, lucrate de un profesor din
 Dresda, reprezentând pe cei 3 dătãtori de
 religii: Moise, Mohamed și la mijloc Christos.
 Moise e un b6trân cu barba 'n v6nt, cu
 ochii severi și cu cãutãtura pierdută, Mo-
 hamed e un Turc încruntat. Dér cât de
 bine exprimã și cãutãtura severã a lui
 Moise și privirea încruntatã a lui Moha-
 med principiile predicade de ei! Allah și
 Iehova sunt nisce judecãtori neimpãcați,
 ei cer dela Mohamedani și dela Israeliti
 legi necondiționate, la cari decã se calcã
 o iota, e vai și amar, fără nãdejde de scã-
 pare. Privește însă fața lui Christos! Blãndã
 și ertãtoare, iubitoare a celor drepti și a ce-
 lor nelegiuiti. El nu poruncesce, ci se r6gã,
 el nu vine să pedepsescã, ci să mântuescã de
 pedepse, el suferã dureri neîndurate de ni-
 meni, numai pentru-ca să póte mãia ini-
 mele celor pe cari îi iubesc, și ast-fel să-i
 facã să iubescã. Dumnezeuul pãgãnilor e
 pedepsitor, al creștinilor ertãtor — prea
 ertãtor!

(Va urma.)

Cu strigătul, ca deputații dietali eșii să iasă din partida guvernului, nuanța opozițională a Sașilor „verđi” a început campania, ce avea ca țintă de-a emancipa pe Sași de sub tutela guvernului și organul lor brașovean a luat apărarea principiului național-opozițional. S'a încins o luptă din ce în ce mai vehementă între „verđi” și „moderați”, cei din urmă înființându-și aici în Erașov un diar propriu al lor.

În decursul acestei campanii, „verđii” se străduiau de-a documenta conaționalilor lor, cât de stricacios pôte fi pentru cauza săsescă obstinatul lor guvernamentalism. Ast-fel li-au adus adese-orî ca exemplu și rezistența națională a Românilor, ér în consecența aplicării practice a principiului de luptă națională opozițională, organul „verđilor” a ajuns la concluziunea firăscă, că izolarea Sașilor de celelalte naționalități n'a adus fructe bune pentru ei și că ar fi un postulat al rațiunii politice, ca Sașii să caute mai ales a-și uni forțele lor combatante cu ale Românilor. Într'asta constă acea „rîvnă”, de care vorbește „Budapesti Hirlap”, că ar manifesta-o organul brașovean al Sașilor „verđi” în „propagarea alianței politice între Sași și Români”.

Românii, natural, că nu puteau privi, decât cu simpatia noul curent de idei mai apropiat cerințelor timpului și a gravei situațiuni politice, ce s'a manifestat cu ocaziunea acestei mișcări opoziționale în sinul Sașilor ardeleni, și n'au putut, decât să se bucure când au vădit, că în timpul din urmă acea mișcare a reeșit de-a dobândi exodul deputaților sași din partida guvernului.

Aici se reduce ceea-ce „Budapesti Hirlap” talmăcesce cu cuvintele, că „Românii se bat așa de mult pentru amiciția Sașilor”. Sciu foarte bine cei dela „Bud. Hirlap”, cum stau lucrurile de prezent, și tocmai alegerea de deputat dela Herman, care i-a încurajat așa de mult li-a putut arăta, că pericolul unei alianțe între Sași și Români este încă de parte, căci prin acea alegere s'a documentat, că Sașii au eșit numai c'un picior din partida guvernului, ér cu celalalt stau încă în clubul lui Banffy.

Dér mișcarea opozițională între Sași continuă, și de aceea șovinistul dela „Budapesti Hirlap” nu află a fi nici decum de prisos de a continua și el intriga veche pentru paralizarea orî-cărei apropiere mai serioasă a Sașilor de Români, chiar și într'un timp mai îndepărtat; de aceea el vine érășii cu vechiul cântec despre amenințarea existenței etnice a Sașilor ardeleni de către elementul român.

Este temerea constantă de o reculegere spre o nouă și mai priinciosă luptă a populațiunii transilvane asupra, ce dictază ținuta pressei unguresci.

Étă adevărul despre stadiul cestiunei, „alianței politice” între Români și Sași.

Ungurii și Austriaci.

Gazetele unguresci din Peșta varsă érășii foc și cătran asupra Austriacilor din parlamentul central. Începând dela ministrul președinte Thun, până la cel din urmă schönnerian, membrii camerei din Viena sunt timbrați în colónele acestor foi cu epetete de „perfiđi”, „aventurier”, „comediant” etc., ba una dintre ele crede a face haz, spund, că acum trebuie să se întorcă fôia și să se strige: „Trăescă kossuthismul austriac!”

Și de ce, rogu-vă, atâta supărare? S'a întemplat între altele, că în ședința de Lună a „Reichsrath”-ului, ministrul de fi-

nanțe Kaizl a ținut un lung discurs la ordinea ăilei. Kaizl, firesce, a vorbit pentru pact, și polemizând cu câți-va antevorbitori a ăis, „că au trecut vremurile când Ungaria era considerată numai ca o provincie a Austriei”.

În continuarea discursului ministrul Kaizl răspundând acelora, cari ăic, că numai energie ar trebui din partea Austriei și Ungaria va ceda, îl scăpă gura să facă constatarea, că Ungaria e „stat independent, care de când s'a eliberat de sub jugul centralismului, s'a dezvoltat cum nu era de cređut, nu numai în privința politică, ci și economică” — Câți-va din opoziție întemplinară cuvintele ministrului cu strigări de „eljen!” și: „numai un ministru unguresc vorbește astfel!”

Imprejurarea acésta face pe cei din presa maghiară să ăipe, că étă cum se batjocuresc Ungurii în camera austriacă.

Deși Kaizl a măgulit încât-va orgolul Maghiarilor, totuși acestia în loc să i-se arate recunoscători, îi înjură și îl acasă de „peđie”. Ne-a lădat, bine — ăic ei — dér ce folos de laudele lui, decât puțin după-ce ne-a lădat, vine să ne întorcă pe altă față lovitura, care nu ni-a dat'o direct la început.

Pe cum adevă se va vedé la alt loc, Kaizl vorbind și despre cuotă, a ăis, că condiția neînălăturabilă a încheierii pactului este, ca pentru Austria, să se scărăscă cuota, ér pentru Ungaria să se ridice. Cuvintele acestea ale ministrului de finanțe din Austria îl ustură mai ales pe Banffy și cohorta sa, căci bine șcim, că nu mai cu două ăile înainte Banffy, răspundând contelui Apponyi în cestiunea cuotei, a spus verde, că el n'are nici un angajament în privința acésta cu guvernul austriac.

Enunțiațiunea ministrului Kaizl e menită dér a face lumină și în acésta afacere, ér Banffy tocmai de lumină fuge, ca pășerea nopții.

Tóte acestea imprejurări fac să se scobóre un vél de adéncă tristeté asupra Ungurilor, văđénd ei acum în ce chip li-se topesc speranțele, ce le nutriau cu privire la bancă de sine stătătoare și la teritoriu vamal autonom. Din vorbirea lui Kaizl, ei trag cu drept cuvânt concluziunea, că orî le place Ungurilor, orî nu urcarea cuotei, acésta tot se va întempla, fiă că se va primi pactul, fiă că se va respinge de parlamentul din Viena.

În supărarea ei mai mult séu mai puțin legitimă, una din foile unguresci din Peșta scrie următoarele: „Dincolo și „Reichsrath”-ul și guvernul jôcă cu noi o comedie, și în timp ce ne recunosc autonomia de stat, își bat joc de acésta autonomie... În cursul unei vieți de om, am ajuns la spectacolul ciudat, că pe când partida independentă din Ungaria se răresce, pe atunci „Reichsrath”-ul austriac a luat rolul partidei independente. Bine fac... Ungurul nici chiar din lealitate n'ar puté să submineze astfel monarchia habsburgică. Pentru acésta numai Austria fidelă este capabilă. Dér decât ei strigă „eljen”, strige! Trăescă kossuthismul austriac!”

Și atăt e destul, pentru a-se vedé amărăciunea, de care sunt cuprinși Ungurii față de Austriaci.

Pactul în Camera din Viena.

În ședința de Lună a „Reichsrath”-ului austriac s'a început desbaterea asupra proiectelor pactului. Înainte de a-se începe discutiunea, președintele Dr. Fuchs a comunicat camerei rezultatul alegerii deputațiunii pentru cuotă. Au fost aleși: Di Pauli, Jaworski, Poosche, br. Schwegel, Dr. Steinwender, Dr. Porscht, Janda. Dr. Menger, conte Jetwity și Abrahamovics.

Camera a trecut la ordinea ăilei. Deputatul Schwegel a recomandat spre primire propunerea sa de urgență privitoare la desbaterea proiectelor pactului.

La acésta propunere a luat mai întâi cuvântul antisemitul Türk, care a polemizat cu Lueger, insultându-l în cel mai necruțător mod. Cu privire la pact el ăise, că desbaterea lui însemnă trădarea popo-

rului german, pe care alegătorii vor răsbuna-o. Chiar de s'ar vota pactul acum, Maghiarii totuși nu vor fi mulțămiiți cu el, ci peste 10 ani se vor face *independentii*. De aceea ar fi mai înțeleptesc lucru, decât s'ar înființa *barierele vamale* și tot-odată a-se încheia strînsă alianță comercială și vamală cu imperiul german. Singur acésta ar fi în interesul Austriei.

Kaiser ăise, că nu se pune nici un preț pe situația economică a Austriei, de aceea el crede, că și Cehii și Polonii, ca și Germanii trebuie să fiă contra pactului.

Urmând la vot partea a doua din propunerea lui Schwegel privitor la desbaterea proiectelor pactului, acésta se primesc cu 202 contra 33 voturi. Contra au votat numai partida poporală, social democrației și Schönnerianii. A urmat apoi desbaterea.

Dr. Verkauf (socialist) accentuază, că pactul trebuie desbătut în cameră, fiind-că nu este permis a-se tolera în liniște, ca asupra poporului să se încarce din nou o sarcină de 50 milioane. Sunt unii, cari ar voi, ca Thun să introducă pactul cu ajutorul §-lui 14, în care cas ar domni cel mai brutal absolutism. Pactul s'a făcut din punct de vedere dinastic, ca să se creeze *armata comună*. Dér ca folose trage de aici Austria? Avantagiile vamale sunt în multe privințe numai o fioțiune, fiind-că Ungaria prin tariful ei vamal viclen pôte să-și apere produsele chiar și contra statelor, cari stau cu nci în raport de convenție vamală. Decă pactul se va introduce pe baza § 14 până la 1903, Ungaria de sigur va ridica atunci barierele vamale.

Verkauf ăise mai departe, că convenția vamală și comercială servece în primul rând *militarismul*, care aruncă asupra poporului sarcini foarte grele. Ungurilor le este ușor să dea partea lor la acest militarism, fiind-că în virtutea patriotismului lor de 30% o pot face ușor.

Vorbind despre cuotă întrébă, cât dá Ungaria, și cât Austria la cheltuelile comune, și constată, că la tóte cheltuelile comune Ungaria contribuie mai puțin decât Austria. În fine oratorul ăise, că séu să se facă un pact bun, séu nici un pact.

Kaizl (ministru de finanțe) respinge mai întâi atacurile, ce se îndreptă contra guvernului din pricina pactului cu Ungaria. Vorbind despre pact declară, că e foarte greșită părerea, că guvernul austriac n'are decât să fiă energic, și Ungaria va ceda. Austria, ca și Unguria sunt avisate unele la altele, prin urmare trebuie să se aibă în vedere raporturile ambelor părți. Maghiarii sunt cu atențiune față de Austria, se cuvine dér, ca și acésta să-i bage în sémă. O să se vadă, că nu numai Austria face concesii, ci și Ungaria.

Vorbind la cestiunea băncei, ministrul ăise, că bancă independentă Austria nu va face, fiind-că prin așa ceva s'ar zădărnici banca comună, s'ar jertfi unitatea valutei, unitatea banului, unitatea teritorială, de comunicațiune și unitatea politicei comerciale. De vom jertfi unitatea băncei, atunci va fi și dincóce și dincolo bancă, ér jertfindu-se unitatea economică, industria noastră va ajunge într'o crisă, cum nu s'a mai vădit până acum.

Ministrul se pronunță apoi în *cestiunea cuotei*. În privința acésta guvernul a accentuat repetit, și o repetă și ađi, că *este o condiție neînălăturabilă, ca în modificările ce se vor face, cuota Austriei să scadă, ér cuota Ungariei să se ridice*.

În fine ministrul rugă camera să desbată proiectele pactului, fiind-că o întârziere este identică cu un pericol.

Jaworsky se declară mulțămiiți cu cele spuse de ministrul de finanțe. În numele clubului polon se provócă la declarația făcută în prima ședință, că partida lui doresce necondiționat rezolvarea cestiunei pactului pe cale parlamentară. Tot acésta o declară și în numele majorităților camerei. Imprejurarea, că contra pactului s'au anunțat la cuvânt 56, ér din partea majorității nimeni, nu trebuie să se esplice greșit. Majoritatea nu vré să între acum în discutiune, ci la a doua cetire a proiectelor și în comisiune.

Lecher impută ministrului președinte, că-și folosese poziția pentru avantajii personale. Vorbind despre pact, ăise, că Ungaria nu pôte să fiă acum stat industrial, fiind-că acésta ar însemna *slavisarea ei* și ar provoca pericolul cestiunei socialiste. Indată-ce Ungaria ar deveni stat industrial, s'ar sfiși cu independența ei națională, care se razimă pe clasa independentă a gentry-ilor și pe țărâime. Atunci Ungaria ar deveni un stat militar după șablon, în care ar decide numai baionetele și banii.

Maghiarii gândesc așa: „Thun și Banffy s'au înțeles împreună, și înțelegerea lor e călcarea de constituție, însă ea ne procură ast-fel de avantajii economice, încât ne putem desvolta în mod abia credibil”. Guvernul austriac gândesc așa: „Să jefuim poporul, ér prada s'o dăm Ungurilor, cari în schimb ne vor ajuta, ca cu ajutorul §-lui 14 să introducem absolutismul și federalismul slav”. Dér să nu uite Maghiarii, că absolutismul austriac se pôte estinde și asupra Ungariei.

Vorbind érășii despre pact, Lecher ăise, că pactul acesta are *caracter curat maghiar*. Cu pactul acesta monarchia va arăta o față ungerescă către Balcani, unde Ungurii sunt urgișiți, fiind-că popórele de acolo sciu cum sunt persecutate și asuprite naționalitățile din Ungaria.

*

Scirile mai nouă sosite din Viena anunță, că Majestatea Sa a primit în audiență pe ministrul-președinte Thun și că ar fi primit și dimisia ministrului de comerț Bärnreither. Cehii tineri răspândesc scirea, că în locul lui va fi numit br. Dipauli. Alte isvóre susțin, că urmașul lui Bärnreither va fi feudalul conte Zedwitz, ér Dipauli va ocupa locul lui br. Kast, decât acesta va dimisiona.

Partida poporală și presa română.

Sub titlul acesta „Alkotmány”, diarul „partidei populare” maghiare, ocupându-se de articolul apărut în numărul dela 18 (30) Septemvre al fôiei noastre, în care au fost apreciate enunțiațiile deputatului Mocsy din numita partidă relative la raporturile acesteia cu naționalitățile, scrie următoarele:

„Gazeta Transilvaniei” din Brașov apreciează în articol de fond darea de sémă a deputatului dietal Antoniu Mocsy și între altele ăice următoarele:

„Nimeni dintre Români nu se va afla, care să nu simpatizeze cu acea parte a programului partidei populare, care pretinde, ca guvernul, organele lui, justiția și administrația să caute a fi cât de drepte, echitabile și umane față cu naționalitățile. Dér *clausula*, ce o adauge aceeași partidă, declarând, că tot ce se pôte face pentru naționalități atérnă dela condițiunea, ca să se pótă concorda cu unitatea statului maghiar și cu caracterul lui național, este de așa natură, încât, drept spunénd, printr'ensă se face ilusorică și dorința dintăi. Nu mai e de lipsă, credem, a reveni asupra *însemnătății reale* a clausulei amintite.

„Tóte păcatele, câte s'au comis de ăice ani de către aceiași liberali, a căror politică o condamnă d-l Mocsy, s'au comis sub firma apărării caracterului național maghiar al statului. Decă dér partida poporală n'a găsit mijlocul de-a puté împăca interesele statului cu interesele de existență națională nu numai a Maghiarilor, ci a tuturor celorlalte naționalități, atunci nu-i mirare, că programele ei, traduse în românesce, zac neatînse în magazin”.

Multe am puté răspunde diarului român, de-almintrelea serios, dér permită-ne a l face atent la una. A susținé, că greșelile și neglijențele comise față de naționalități provin din caracterul național al statului ungar și că de aceea postulatele juste și echitabile ale naționalităților nu se pot concorda cu unitatea și caracterul național al statului ungar, — acésta nu e alt-ceva, decât o negare a patriei milenare. Repetăm, că federalismul, pe care călăresce acésta afirmare, este nu numai o negare a patriei, dér cu deosebire pentru Români este o sinucidere”.

Ca răspuns la observările lui „Alkotmány“ ar fi de ajuns de a ne provoca la articolul ce l'am publicat în numărul dela 4 Octomvre n. c. al fôiei noastre tot în astă cestiune. Pentru importanța lucrului însă vom trebui să revenim în special la acele observări.

Iubileul unui vrednic bărbat român. Ni-se scrie din Sălagiu: În 21 Septemvre n. c. s'au împlinit 25 de ani de când Magnificul și Reverendissimul D-n Alimpiu Barboloviciu, a fost introdus ca vicariu foraneu episcopesc al Sălagiului.

Meritele, zelul și neobosita activitate a meritului bărbat, aduse pe altarul religiunii și al națiunii române în timp de 25 de ani, ca vicariu al Sălagiului, ca conducător adevărat al clerului și poporului român, și ca conducător-președinte al „Reuniunii Invetătorilor Români Sălageni“, au inspirat recunoștința în inimile întreg oleului, corpului didactic și inteligenței române din Sălagiu, care din bună înțelegere, cu săptemână înainte au făcut frumoșe pregătiri pentru a serba această zi jubilară. Însă îngrozitorul atentat dela Geneva, a făcut, ca amintita serbare jubilară să se amâne până la un alt termin. Totuși inteligența din Șimleu, funcționarii institutului de credit „Silvania“, în frunte cu valorosul lor director, d-l Andrei Cosma, în 22 Septemvre în mod solemn prezentându-se la rezidența vicarială pe la 12 ore din zi, felicitând pe încrunțitul în merite vicar, în amintirea zilei și în semn al simțimentelor de recunoștință și iubire i-au predat un frumos orologiu de masă, cu inscripția „In amintirea zilei, — oficialii Silvaniei“.

Rămâne, ca cei chiamați, băbații din cler și din corpul didactic, fără amânare să se pună pe lucru, și terminul serbării amânate să-l fixeze de nou. Acesta e dorința generală nu numai a cărturarilor, d-ri și a întreg poporului din Sălagiu, care cu dor așteaptă ziua, în care să-și potă manifesta recunoștința față cu bunul lor vicar, pentru părintească păstorire de 25 de ani trecuți, ca vicar al Sălagiului.

Unul dela sate.

SCIRILE DILEI.

— 23 Septemvre v.

„Direcție națională“ în școlile medii. Ministrul instrucțiunii publice, Iuliu Wlassics are de gând să introducă la începutul viitorului an școlar 1899/1900 noul plan de învățământ revidat. Acest plan, după mărturisirile ce le a făcut Wlassics în comisiunea financiară, are de scop a realiza legătura dintre gimnasii și școlile reale. Ministrul a mai adăus, că în noul plan revidat, *direcția națională* (maghiară, fresce) trece ca un fir roșu, și ea e chiămată mai ales a pune pond principal pe studiul istoriei maghiare.

Contra părintelui Vațianu dela Arad s'a pornit, precum scim, o strâșnică gônă pe motivul, că din incidentul morții împărătesei-regine ar fi agitat contra tricolorului unguresc pe nisce băeți dela școla elementară civilă ungurescă, cari îl purtaseră la porunca dascălilor unguri. Ba se dicea chiar, că însuși părintele Vațian ar fi rupt o cocardă de pe pieptul unui băiat „valah“. Cu toate, că minciuna această „patriotică“ s'a desmintit, totuși corpul dascălesc dela acea școlă a făcut arătare contra catechetului Vațianu, ba, după cum cetim în „Magyarország“ de alaltăeri, scaunul școlar unguresc orășenesc l'a suspendat din oficiu de catechet și a rugat pe episcopul Mețianu, ca în decursul cercetării să-l suplinească cu altul. Orgia șovinismului jidano-maghiar din Arad a mers până acolo, încât — după cum spune fôia română din Arad — Dumineca trecută poliția a tăhărit la sfânta liturgie intrările bisericii catedrale, ca să găsescă „tânicul copil“, care ar fi rupt, la porunca părintelui Vațian, cocarda maghiară de pe pieptul băieților. În biserică au intrat câți-va detectivi, și un

nenorocit copil ademenit de poliție a înhățat pe un copilăș, l'a scos afară din biserică ca pe un păcătos, arătându-l căpitanului orașului. — Eță până unde a degenerat brutalitatea șovinismului jidano-maghiar.

Noua reuniune română de consum „Comora“, ce s'a înființat în Sasca montană, cu ziua de 15 Septemvre n. c. și-a început activitatea în localul închiriat (Nr. 189) față în față de biserică română gr. or., având de vândare toți articuli trebuincioși. Rămâne acum, ca preoții și invetătorii români din acel ținut să lumineze poporul și să-l îndemne a-și cumpăra cele de lipsă dela bolta acestei societăți și să nu se lase a fi stors de speculanții străini.

Țarul premiat. Nobel, inventatorul dinamitei, care murise înainte cu doi ani, afară de însemnate fundațiuni a lăsat și 10 milioane cu condiția, ca *liga de pace* să confereze acest premiu aceluia, care-și va fi câștigat cele mai mari merite pentru pace. După cum se anunță din Petersburg, liga de pace a decis, ca premiul să-l pună la dispoziția Țarului, pentru zelul său nobil, ce-l desvôltă în jurul păcii statornice a lumii.

Un hoț îmbrăcat în haine domnesci. Din Bistrița se anunță următoarea istoriă romantică de bandit: Am amintit la timpul său, că din arestul judecătorei cercuale din Reghinul-săsesc a evadat un tâlhar ucigaș cu numele Györffy Moisa, Ungur băștinaș. Tôtă împrejurimea fu cuprinsă de spaimă și terore, fiind-că se prevedea, că acest scelerat va comite și alte nădrăvănii. Așa s'a și întâmplat, după cum cetim într'o fôie din Pesta. Preotul evangelic din comuna *Jolna-săsescă*, învecinată cu Reghinul, vânduse dîlele trecute patru boi. Györffy a înțeles această și a doua zi apare înaintea locuinței preotului o trăsură, din care s'a dat jos un domn îmbrăocat elegant în negru, de sus până jos. Preotul grăbi înaintea oșpelii și-l conduse în casă. Rămăși singuri, oșpele elegant îmbrăocat scose un revolver și-l puse în pieptul preotului dicend: — Sunt Moise Györffy. Vom isprăvi-o scurt, căci nu am timp. D-ta ai vândut erî patru boi — dă-mi numai decât prețul lor. Te provoc să nu faci gură, că altmintearea ai păți't-o“. Preotul înfricat scose, fără a dice un cuvânt, prețul celor 4 boi și-l dădu tâlharului, care plecă imediat. Preotul n'a făcut arătare, decât a doua zi. Acum autoritățile au pornit gônă după tâlharul travestit în haine domnesci.

Statua geniului omenesc. În Paris s'a format un comitet, cu scop de a ridica o statuă imponentă a geniului omenesc. Statua este proiectată în mărime uriașă; ea va fi construită din pietri și minerale, în formă de mosaic. Desvôlirea ei se va face cu ocazia expoziției din 1900 în legătură cu o mare serbare internațională, la care toate națiunile lumii să fiă reprezentate.

Kornai liberat. Vestitul agitator antidinastic Kornai, despre care am vorbit în numărul de erî, a fost pus pe picior liber după-ce a fost ascultat mai întâi de către judele instructor Dr. Pușcariu. Afacerea lui s'a predat procuraturii, care va propune tribunalului să fiă pus în stare de acușatiune.

Autorul furtului de 460.000 lei dela Constanța a fost prins în Tulcea. El se numește Gheorghe Constantin. În geamantanul lui s'au găsit 450.000 lei în șese pachete sigilate, conținând 440.000, er restul de 10.000 lei în bilete de bancă de câte 20 lei. Furtul s'a comis între orele 10 și 11 sêra, când toți conductorii, cari dorm la oficiu postal, erau duși în oraș.

Revistă externă.

Intemplantările din Paris dela 2 Octomvre c. aruncă o viună lumină asupra mării agitațiuni, ce domnesce în sinul poporului frances din cauza afacerii-Dreyfus. Patimile deșteptate de această odiosă afacere încep a-se deslănțui pe strade. Săm-bătă a fost convocat un meeting favorabil

revisuirii procesului Dreyfus de către *Pressensé*, în sala Wagram. Proprietarul sale însă n'a voit să pună sala la dispoziția demonstranților. Cu toate acestea o mare mulțime s'a adunat. Când *Pressensé* a voit să intre, fu arestat; mai târziu au fost arestați directorul dela „Aurore“, *Vaughan*, și *Morhardt*, redactorul lui „Temps“. Într'aceea sosi și *Déroulede* cu aderenții săi, însă fiind-că n'a fost lăsat să intre, au făcut demonstrație pe stradă contra revisioniștilor. Intre cele două tabere s'au produs atacuri sângerose și poliția a trebuit să întrevină. Mulți au fost răniți și arestați. Pe la ora 5 după amiazi, cam o mie de omeni s'au dus înaintea redacției diarului „Aurore“ strigând: „Trăescă Republica! Piéră Rochefort! Piéră jesuții!“ O altă cêtă a plecat la redacția lui „Libre Parole“ strigând: „Piéră Zola! Piéră Jidanii!“ Diarele din Paris comentéză viu aceste demonstrații. Foile aderente revisuirii, ca „Matin“ și „Petit Republique“ dic, că armata s'a aliat cu clericali contra republicei, ba unele din ele strigă în gura mare, că Franca stă în pragul revoluțiunii. — De interes este informația ce-o publică „Libre Parole“, după care procurorul suprem *Manau* va declara în motivarea raportului său, că revisuirea procesului este imposibilă, însă nu e absolut eschis, ca procesul să fiă anulat.

Pregătirile Franciei. Corespondentul din Paris al diarului „Daily News“ din Birmingham, scrie acestei foi, că guvernul frances a cumpărat material de război colosal, și magaziiile militare sunt toate pline. Primul ordin pentru cumpărarea materialului l'a dat fostul ministru *Cavaignac*. De atunci în toate fabricile de stat și private se lucréză cu mare zor pentru a satisface comanda, pe cari guvernul frances le numește urgente.

Pôrta amenințată. Din Constantinopol se telegrafieză, că ambasadorul frances, engles și italian au primit deja aprobarea la nota, ce aceștia vor remite Sultanelui în afacerea Cretei. Nota dice, că în Creta a devenit absolut necesară introducerea noii administrațiuni, care însă este imposibilă de realizat, fără de-a se retrage trupele turcesc din insulă. Cele patru puteri pretind dără, ca Sultanul să-și rechieme trupele, er în schimb îi promet, că vor respecta suveranitatea Pôrtei și dau garanție pentru scutirea intereselor și vieții populațiunii musulmane. Dacă Sultanul nu va retrage armata, puterile vor fi nevoite a-și lua refugiu la măsuri decisive, în care cas n'ar pută lua în considerare suveranitatea otomană și ar regula administrarea Cretei corespunzător dorinții majorităților creștine.

Conferența interpalamentară de pace, care era proiectată să se țină în Lissabona, s'a ținut la 2 Octomvre n. în Bruxella sub presidenția lui *Houzeau de Lehay*. Ea s'a ocupat la primul loc cu manifestul de pace al Țarului, pe care l'a declarat tot atât de însemnat, ca și instituția arbitragiului. Conferența va adresa un apel către toate parlamentele privitor la manifestul Țarului. Ea și-a esprimat în același timp recunoștința față de comisiunea alasă pentru rezolvarea conflictului dintre Italia și Argentina, și a decis, ca viitorul Congres să se țină în Christiania.

NECROLOG. Subscriși cu inima frântă de durere aduc la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților trecerea la cele vecinice după îndelungate suferințe, a iubitelui lor soț, tată și socru **Mihaiu Poparadu**, ces. reg. căpitan în pensiune, întemplantă în 3 Octomvre 1898 st. n. la 2 ore p. m. împărțit cu sfințele taine după al 71-lea an al vieții și al 30-lea al fericitei căsătorii.

Rămășițele pămâtescî se vor depune spre odihnă vecnică în 5 Octomvre 1898 st. n. în cimiteriul gr. cat. din loc.

Fie-i țărina ușoră și memoria neuitată!

Posorta, în 3 Octomvre 1898.

Anna Poparadu născută Dordia, ca soție, Victor, ca fiu, Roza ca soră. Elena,

Mariți, Areti, ca fiice. Valeriu P. Comșia, preot, Ioan Bica, notar cercual, Alesandru Șerban, preot, ca gineri.

ULTIME SCIRI.

Viena, 4 Octomvre. Desbaterile din „Reichsrath“ decurg în cea mai mare liniște. Nici un semn de obstrucțiune nu se arată. În ședința de azi s'a continuat desbaterea fără de nici un incident. Se crede, că discussiunea asupra pactului va dura o săptemână.

Constantinopol, 4 Octomvre. Aici se fac mari pregătiri pentru primirea împăratului Wilhelm. Casele se decoréză cu stéguri și draperii. Părrechia imperială germană va locui la suditul german *Kostinoff effendi*.

München, 4 Octomvre. „Allgemeine Zeitung“ de aici afirmă, că, după cum este informat din Petersburg, guvernul rusesc a răspuns mai multor puteri la întrebările acestora relative la cestiunea desarmării, declarând, că conferința de pace nu se va ocupa cu nici un fel de cestiuni politice. Rusia a propus chiar, să fie eliminați dela conferență acei diplomați reprezentanți de puteri, cari ar intenționa să se discute cestiuni politice și astfel să aducă discordie și să zădărnicescă scopul nobil, pe care-l urmărește Țarul.

Cetinje, 4 Octomvre. În urma unei crime săvârșite la Berane, a izbucnit o luptă sângeră între mohamedani și creștini. De ambele părți au cădut mai mulți morți și răniți.

DIVERSE.

Templul lui Apollo. Din Atena se scrie, că societatea archeologică grecescă face actualmente săpături aproape de Thermon. Lucrările se fac sub conducerea profesorului *Sotiarides*. Acesta a constatat, că templul lui Apollo, care a fost aflat în pământ, datéză din secolul al șeptelea înainte de Christos. Templul a fost ridicat pe un vast teritoriu, care servea ca cimiter și în care s'au aflat nenumărate oșe de om. S'au aflat încă cincî săbii de fier și de aramă, precum și două copii. Templul are 33 metri în lungime și 12 metri în lățime. Din inscripții se pot constata datele, când s'au ținut adunări în acel templu.

Răbdarea Englesului. Ca să vă faceți ideie, până unde merge răbdarea englezescă, să vă povestesc o întâmplare: Sir William Dragg se hotărăse să facă o călătorie împrejurul lumii. În ziua plecării se urcă într'o birje și se duce la port; acolo se sue în vapor și plecă, uitând să plătescă birjarului. Acesta așteptă, așteptă... Sir William se duce, se duce... trece un ces, două, trei, o zi, o săptemână, birjarul așteptă mereu, tot în locul unde-l lăsase. Vădend, că trece o lună și Sir William nu se mai întorțe, — prea răbdătorul birjar face pe loc un șopron, bagă înăuntru calul înhamat la trăsură cum era, și acolo, — procurându-și de ale mâncării, lui și calului, — așteptă mai mult de un an. În sfârșit, într'o dimineață, Sir William sosese și... cu cine să se întelnescă bot în bot, în fața debarcaderului? Cu birjarul care sta cu pipa între dinți și cu biciul în mână la ușa șopronului lui. Wiliam și aduce aminte de el; dăr nu pare de loc surprins și-l întrebă! — „Al right!... Cât îți sunt dator?“ Birjarul îi prezintă socotela ținută zi cu zi. Se urca aproape la cincîspre-șecce mii de franci. — „Poftim!“ îi dice William, dându-i un ordin de plată către bancherul său; „și acum du-mă acasă“. La pôrtă William sare din birje și vrea să intre. Birjarul îl oprește: — „Dăr cursa asta, nu'mi o plătesci?“ — „Bine dicit!“ Și în culmea nepăsării, i-o plătesci și pe aceea.

Literatură.

Cultura Plantelor. Din prețiosul „Manual de agricultură rațională“ al d-lui **George Maior**, profesor la școala centrală de agricultură dela Ferăstrău, în București, a apărut în Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov, partea II. **Fitotehnia sau cultura specială a plantelor.** Acest volum se estinde pe 611 pagini, format mare și conține în text 202 figuri. Cuprinsul e foarte bogat, arătând cu de-amăruntul soiul, modul de cultură, bôlele și vindecarea lor etc. pentru fiă care plantă, precum cereale (tot felul de bucate, ca grâu, săcară, orz, ovės, orez, mei, cucuruz, hrișcă, etc.); apoi mazere, linte, măzărliche, rapiță, mac, șofran hemei, in, cânepă, tutun, cartofi, tot felul de sfecele hrén, curechi și alte multe. Apoi diferitele plante de nutreț, ca lucernă, trifoi, mohor, cucuruzul verde de nutreț, diferite compozițiuni pentru fēnațe și pășuni artificiale etc. Alt capitol tracteză despre cultura fēnațelor, altul irigațiuni, altul despre pășuni etc.

Pentru fiă-care econom, această carte e de cea mai mare trebuință, putēndu-i servi ca cea mai bună călăuză în toți ramii economiei sale. Asemenea scrieri nici n'am avut până acum în limba română. Tôte gazetele noastre, tôte reuniunile economice, toți bărbații noștri luminați și pricepuți în ale economiei, au salutat cu multă bucurie aparițiunea acestei prețioase cărți, care face onôre literaturii noastre, putēnd sta față cu cele mai de frunte scrieri de acest fel ale celor mai culte popóre din Europa.

Tuturor economilor români, cari doresc să facă o înaintare în purtarea economiei lor, le recomandăm deci să se procure această prețioasă carte. Prețul volumului II este 4 fl. (trimis cu posta recomandat 4 fl. 25 cr.) Pentru România 10 lei, plus porto.

Din partea întâi **Agrologia**, care tracteză despre cultivarea pământului: aratul, semēnatul, gunoitul etc. etc., de asemenea se mai pot căpēta exemplare cu prețul de 2 fl. 50 cr. (plus porto recomandat 25 cr.). Pentru ambele tomuri de-odată procurate este a se plăti porto 40 cr.

Se pôte procura dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov.

„**Pintea Viteazul**“, tradițiunii, legende și schițe istorice, de **Ioan Pop-Reteaganul**. Acēsta, pe cât scim, e cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisiri din tôte părțile, pe unde a umblat Pintea. Se află de vēndare la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov și la autorul în Reteag (Retteg). Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.).

Minunate sunt pentru popor scrierile fericitului **Ioan Creangă**, cari conțin cele mai drăgălașe povești, istorisiri, poesii etc. N'ar trebui să lipsescă aceste scrieri nici dintr'un sat, în care există cetitori români, căci ele procură cetitorului nu numai foarte plăcute momente de petrecere, dēr îi dau și foarte prețioase povești și învățături. Tôte scrierile la-olaltă costă numai 1 fl. trimise francat și se pot căpēta la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu**.
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior**.

ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscriesei administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de poată se face scādēmēt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi. istr. „Gazetei Trans.“

AVIS!

Prenumeratiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potū face și reinoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonēză din nou să binevoiască a scrie adresa amurii și să arate și posta ultimă.

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Octomvre 1898.

Renta ung. de aur 4%	120.10
Renta de corône ung. 4%	98.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.70
Oblig. căil. fer. ung. de est I. emis.	119.60
Bonuri rurale ungare 4%	96.10
Bonuri rurale croate-slavone	97.25
Impr. ung. cu premii	161.75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.25
Renta de argint austr.	101.20
Renta de hârtie austr.	101.10
Renta de aur austr.	120.60
Losuri din 1860.	140.25
Acții de-ale Bâncei austro-ungară	906.—
Acții de-ale Bâncei ung. de credit.	397.50
Acții de-ale Bâncei austr. de credit.	352.75
Napoleondori	9.53
Mărci imperiale germane	58.85
London vista	120.15
Paris vista	47.50
Rente de corône austr. 4%	101.40
Note italiene.	44.—

Cursul pieței Brașov.

Din 5 Octomvre 1898.

Bancnota rom. Cump.	9.49 1/2	Vēnd.	9.52
Argint român. Cump.	9.42	Vēnd.	9.46
Napoleond'ori. Cump.	9.51	Vēnd.	9.53
Galbeni Cump.	5.63	Vēnd.	5.66
Ruble Rusescoi Cump.	126. 1/2	Vēnd.	—
Mărci germane Cump.	58.65	Vēnd.	58.80
Lire turcescoi Cump.	10.73	Vēnd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	101.—	Vēnd.	102.—

Hala de bere de Steinbruch.

Am onôrea a aduce la cunoscința On. public, că am luat asupra-mi

Hala de bere de Steinbruch,

pe socotēla mea proprie, eela Domnul Conrad. și cu începerea de 5 Octomvre se vinde un pahar de bere, prima de Steinbruch cu 10 cr.

Vinuri bune, bucătărie escelentă. — Dau cost cu abonament, în local și afară.

Mē rog de cercetare numărôsă cu tōtă stima:

Renovics Peter,
restaurater.

385,1—1.

Renumitul isvor de apă minerală

„VENUS“

din Poiana (Kézdi-Polyán), care în dece rânduri a fost distins și, care se pôte transporta și peste ecuator, avēnd și în present mare căutare, subscrisul din cauza unei bôle grele îl subarendēză cu preț avantajios.

Pentru informațiuni amēnunțite a-se adresa la d-nul

Szabó Albert,
Kézd.-Vásárhely.

876,4—5.

„Gazeta Transilvaniei“

cu numărul a 5 cr. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Confecțiuni și mărfuri moderne pentru bărbați.

Deschidere de Magazin!

Subscrisul are onôre a aduce la cunoscința P. T. public, din Brașov și jur, că **am deschis** în piața acēsta **Strada Vămii Nr. 24 un**

Magazin cu haine, confecțiuni și mărfuri moderne, pentru bărbați

Cunoscințele și esperința ce mi-am câștigat în bransa acēsta, mă pune în plăcută poziție a satisface așteptărilor On. public.

Am numai fabricate de Viena, și garantez pentru calitatea bună și executare exactă.

Rog on. public a vizita magazinul meu și a se convinge de cele menționate.

Cu tōtă stima: **Moritz Schul.**

384,10—2

Specialitate în costume de copii.

Schimbare de local.

Am onôrea a aduce la cunoscința On. public, precum și stimaților mei Clienți, că **atelierul de croitorie**

I. RIEMER

s'a strămutat în **Strada Vămii Nr. 31.**

Provēdut fiind cu un asortiment bogat în stofe englescesci și scoțiane, sunt în plăcuta poziție a corēspunde așteptărilor On public pe lângă prețuri ieftine.

Pentru executare cu gust și croeală modernă după cel mai nou fason garantēză renumele, ce l'am câștigat în decursul mai multor ani.

Cu tōtă stima:

I. RIEMER.

381,3—4.

Esport de **VINURI VERITABILE** de Ardeal.

Subscrisul are onôre a aduce la cunoscința On. public, că pentru orașul Brașov și împrejurime **am luat asupra-mi singurul deposit de**

Vinuri veritabile de Ardeal
din pivnițele lui

R. FOREK, din Sebeșul-săsesc,

pe care le recomand cu următoarele prețuri fixe: de **36, 42 și 48 cr. litru**, fără sticlă, prețul sticlei a cr. se reintôrce la predarea sticlei gôle.

Recomand mai departe diferite **vinuri de desert**, calitatea cea mai bună, pe lângă prețuri ieftine.

Primesc și comande de vinuri în butoie dela 50 litre în sus, după prețurile stabilite în prețurile curent.

Invit On. public de-a proba vinurile din depositul meu.

Cu distinsă stimă:

FRIDERIK HAUSENMAYER
Brașov.

5—5

Vinuri negre igienice.

Numai

pe ómenii

tineri

ii interesēză a scii, că

Injecția Orientală a Dr. BOITON din Paris

după întrebuințarea de câte-va zile lecușee și cele mai învechite suferințe. **Oleiu Santal** și **Balsam Copaive** devine de prisos, de órece aceste mijlôce strică stomacul și nu vindecă bôla.

Prețul unei sticle BOITON Injecția 1 florin.

Deposit general pentru Ungaria:

Apoteca ZOLTAN BELA Budapesta,

V. Grosse-Kronnengasse Nr. 23. (Ecke Széchényi-platz).

Se află în farmaciile mai mari. Depou principal la farmacia Carl Schuster în Brașov.

Adresa pentru comande cu posta:
Farmacia ZOLTAN Budapesta.

56—60